СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 28. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 4-го лютого 1939. — No. 28. Jersey City, N. J., Saturday, February 4, 1939. VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

ДАЛЬША КРИТИКА ПОЛІТИКИ ПРЕЗИДЕНТА РУЗВЕЛТА

ВАШИНҐТОН. — Девять членів сенатського комітету заграничних справ внесли на руки президента писемне прохання, щоб він точно означив свої напрямні в заграничній політиці. Ходило головно про те, в якому відношенні стоїть Америка до Анґлії і Франції на випадок війни? Бо зо заяв президента виходить, що він дав тим державам далеко йдучі обіцянки, а про ті обіцянки ні конґрес ні цілий американський нарід нічого не знає.

Критика в Сенаті.

Сенатор Венденберґ сказав, що найсильнішим демократичним закидом на адресу диктаторів є це, що вони втручають націю до війни проти її відома та проти її волі. А судячи по тім, що президент Рузвелт робить, він поступає так само ак диктатори, бо сам на свою руку робить такі зобовязання, які остаточно мусять довести Америку до війни.

Критика в Конґресі.

Конґресмен Ендрус домагався точного вияснення з боку уряду про тяги в американській заграничній політиці, головно про зобовязання супроти Анґлії і Франції й продаж літаків названим краям. Він говорив, що американський нарід мусить знати, чому саме перший раз в історії Злучених Держав Америки військові знавці та ґенерали домагались менше грошей на зброєння, ніж домагався уряд. Звичайно так бувало, що це ґенерали й адмірали домагались багато грошей на зброю, а цивільні провідники їх зпинювали. Тепер є навпаки. Чому це так? — питає Ендрус.

Економічні наслідки цеї політики.

Ґрупа сенаторів полудневих стейтів нараджувалась над тим, як би то позбутись надвишки бавовни у висоті 11 міліонів звоїв, яку мають на складах полудневі стейти. Вони тепер мають нагоду продати Німеччині около два міліони, та заграничина політика уряду стоїть цьому на перешкоді. Вони також ствердили, що Німеччина, Італія і Японія, себто краї, проти яких звернена тепер політика уряду, моглиб забрати всю цю надвишку бавовни.

ЗАПЕВНЕННЯ УРЯДУ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар фінансів, Морґентав, заявив перед пресовими представниками, що два біліони долярів, які відложив американський скарб для стабілізації доляра, не є тихцем уживані на те, щоб фінансувати зброєння Франції. Морґентав говорив, що контрольна комісія може провірити це; але зараз додав, що таке провірення в сучасну пору „не служилоб інтересам держави".

Секретар Ікес заявив, що в кабінеті Рузвелта нема ні одного чоловіка, що хотів би втягнути Америку до війни.

ГУВЕР ВИСКАЗУЄ КРИТИЧНІ ЗАВВАГИ.

НЮ ЙОРК. — Бувший президент Герберт Гувер виголосив черґову промову в Ню Йорку, в якій сказав, що уряд у своїй економічній політиці руководиться демаґоґією. Тепер він здобуває популярність тим, що атакує приватні електричні компанії та будує державні підприємства того роду. Був час, говорив Гувер, що в подібний спосіб політичні демаґоґи атакували канали, та говорили, що це „опирі", що „висмоктують народну кров". Та винайшли інжиніри залізниці; канали зубожіли і впали на карк державі. Зчерги називали залізниці „опирами", аж поки інжиніри не винайшли автів та автобусів. Тепер залізниці стали предметом людського „жалю", а „опирами" стали приватні електрівні. Уряд доводить ті електрівні до банкроцтва і вони остаточно також спадуть на карк урядові.

ПОПРАВКИ В ЗЛОЧИННИХ ДОХОДЖЕННЯХ.

ОЛБАНІ. — Перед стейтову леґіслятуру внесено проєкт, на основі якого реґульованоб всякі поліційні і судові доходження. На основі того закону стейтові суди не малиб права руководитись підслуханими свідоцтвами, добутими підставленими апаратами, хіба дістануть на це спеціяльний дозвіл. З другого боку телефонічні компанії мусять доносити поліції про всякі проступні діяння, що їх проступники полагоджують через телефон. До тих „проступних діянь" належать також заклади на коней та інші газардові гри.

УХВАЛИЛИ ГРОШІ ДАЄСОВІ.

ВАШИНҐТОН. — Комітет засобів ухвалив комісії Даєса бажаних сто тисяч долярів на дальше доходження, та ствердив, що його робота добра.

ЗИМОВА БУРЯ В ШІКАҐО.

Навіть великі машини до усування снігу застрягли при праці, як Шікаґо навістила оноді велика сніговиця, підчас котрої впало коло 20 цалів снігу. Прочищення вулиць коштувало міста коло 150 тисяч долярів.

ҐРАБІЖНИЦЬКИЙ НАПАД НА КОЛЬПОРТЕРА ЧАСОПИСІВ.

У понеділок, 16. м. м., пополудні два напасники напали в год. 4.30 пополудні на 32-літнього кольпортера часописів Миколу Кардаша на полях Сиґнівки Великої. Кардаш з пачкою вечірніх львівських часописів, що їх продавав по дорозі, переходив стежкою через поле від вул. Оршанської до вул. Парохіяльної. Один з напасників приступив до нього на стежці і купив часопис, що його почав негайно читати. Одночасно другий напасник ударив М. Кардаша тупим предметом по голові так сильно, що він упав непритомний на емлю. Тоді бандити забрали йому з кишені 3.50 зл. і втекли. Кардаш, очунявши, останками сил доповз на вул. Парохіяльну, взиваючи помочи. Важко раненого Кардаша відвезли до шпиталю, де він помер.

10 ОГРАБЛЕНИХ САМОХОДІВ.

На лісній дорозі між Ясами і Васлюй сім замаскованих та озброєних бандитів уладили засідку на самоходи і селянські вози, що мусіли переїздити згаданим шляхом. Від год. 8-мої рано до год. 6-тої вечором бандити затримали 10 самоходів і багато селянських возів. Ограбивши подорожніх з грошей і вартісних предметів, завели їх у глибину лісу і поприв'язували до дерев, де залишили їх на ласку долі. Напівперемерзлих подорожніх знайшли вночі жандарми й енерґійно шукають бандитів.

ТАЄМНЕ САМОГУБСТВО.

До землевласника П. Мірковича в Розважі, пов. Здолбунів, прибув на днях невідомий мужчина, з яким Міркович відбув кількагодинну нараду у своїм кабінеті. Про що оба розмовляли — невідомо. По розмові з невідомим гостем Міркович вийшов з кабінету до сусідньої кімнати і вистрілом з револьверу в серце відібрав собі життя. Таємний гість пропав без сліду. Міркович був москалем і перед війною виконував обовязки ґубернатора воронізької ґубернії як російський ґенерал.

СЕНЗАЦІЙНА ШПИГУНСЬКА АФЕРА У ШВАЙЦАРІЇ.

На французько-швайцарському кордоні заарештовано танцюристку Вірджінію Роту, яка ховала під суконкою модель винайденого у Швайцарії апарату до висаджування в повітря повзів, щоби передати його одному дипльоматові в Парижі. 1934 р. Роту видалили зо Швайцарії. В останніх часах вона була у ближчих взаєминах з одним дипльоматом у Женеві.

БІДА БІДІ.

На перекупку овочів на розі вулиці Казимира Великого у Львові напали три молоді бандити. Один повалив її на візок, другий вирвав з рук перекупки грошеву мошонку, а третій забрав мішок з горіхами. Два перші втекли, третій не вспів, бо горіхи були таки тяжкі. Виявилося, що грабіжник називається Павло Біда; він заявив, що допустився злочину не з життєвих розкошів, тільки з великої біди.

НЕ ПУСКАЮТЬ НА ЗАКАРПАТТЯ.

За намаганий перехід до Карпатської України поліція у Стрию арештувала Петра Семенюка і Михайла Настечука, обох з Мізоча, пов. Здолбунів. Обох арештованих відставила поліція до диспозиції слідчого судді у Стрию. Крім того поліція арештувала Михайла Харитона чи пак Павловича з Орави, пов. Стрий, під замітом переводження людей до Карпатської України.

ПЕТАРДОВИЙ ЗАМАХ НА ПОМЕШКАННЯ УКРАЇНЦЯ.

В ночі на 16. м. м. невідомі напасники — пише „Век Нови" з 18. м. м. — кинули 3 петарди до мешкання Григорія Крамарчука, приватного службовика українця в Бережанах. Дві петарди вибухли в помешканні і ранили його сина Антона. Петарди знищили теж хатню обстанову. Влада веде слідство.

УЖГОРОДСЬКА „НЕДІЛЯ" ЗНОВУ ВИХОДИТЬ.

По двомісячній перерві появилось нове, новорічне число „Неділі", відомого орґану ужгородського єпископа, що ідеольоґічно заступається нібито за „русинами", а в дійсності є малограмотним орґаном мадярської пропаґанди. „Неділю" редаґують тепер: крилошанин А. Ільницький та проф. А. Немет — обидва патентовані мадярони.

МАСИ ЗЕМЛІ МАНДРУЮТЬ.

З села Негоешті на Буковині повідомляють, що внаслідок діяння підшкірної води зісунулись там на просторі 30 гектарів маси землі у скількості коло трьох міліонів кубічних метрів. Ціла та маса є від кількох днів у безнастанному русі, посуваючись уперед зо скорістю одного метра на добу. Треба було припинити комунікацію на лінії приватної залізниці „Фереста". Тому, що движимі маси землі наближаються до недалекої ріки Баска та грозять їй засипанням, бояться великої повени.

ЯК У КАЗЦІ.

Поліція арештувала біля Вильна 10-літнього Михайла Грицкевича, з воложинського повіту, під закидом продажі мешкального дому матери Галини і присвоєння собі 2,900 злотих, за які він виїхав до Вильна забавитись. Грицкевича передали до розпорядимости слідчої влади. Знайшли при ньому ще цілу суму. Хто купив від 10-річної дитини дім і як бажав наш 10-річний герой забавлятись у Вильні, цього виленська поліційна хроніка не подає.

ПРЕМІЄР ВОЛОШИН ПРО РОСІЯН І РЕНЕҐАТСТВО

ХУСТ. — Премієр Карпатської України д-р А. Волошин сказав в інтервю з редактором „Лідових Новин" про відношення до росіян і російської культури таке:

„. . . ми українці не є проти росіян, ми шануємо їхню культуру і літературу. Але ми хочемо жити своїм власним життям, своєю українською культурою, і захищаючи послідовно й твердо своє, ми не відцураємося від шанування духовного багатства інших. Я сам особисто не маю жадного упередження проти росіян, сам говорю добре по російськи, але я не можу бути ренеґатом українського народу".

СВОБОДА РЕЛІҐІЇ В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

ХУСТ. — Про відношення до православя сказав о. Волошин таке: „Якщо хтось говорить, що ми поборюємо православя, то це не є правдою. Я стою на становищі повної свободи релігії . . . Якщо влада змагається пробуджувати карпатських українців, цим вона не ставиться ще проти православя, до якого належить багато свідомих українців".

ПРО ЗРАДНИЦЬКИХ АҐЕНТІВ В АМЕРИЦІ.

ХУСТ. — „Нова Свобода" (ч. 6.) містить статтю Ст. Клочурака п. н. „Американська „Русь". В ній обговорюється зрадницьку роботу мадярських і большевицьких аґентів в Америці, що втягають іміґрацію із Закарпаття до боротьби з Карпатською Україною і її урядом. Між іншим читаємо в статті таке:

„Тамошня наша старша іміґрація вже давно стратила родинні й чуттєві звязки з корінним населенням Карпатської України, вона до нашої долі відноситься байдужо. Установи й орґанізації американської іміґрації основуються на тлі релігійному й ніколи на національній свідомости. Цю байдужність і національну несвідомість стараються використати безсовісні аґенти, які в свойому власному інтересі, за зрадницькі гроші готові помагати нашим ворогам. Тоді, коли наш нарід радіє зі своєї свободи, коли наш нарід на своїй рідній землі взяв керму в свої руки і перестав бути погноєм чужих народів, деякі „провідники" в Америці прикладають свої руки до ганебного зрадницького діла. Вони в часописах зачали вести боротьбу проти тих наших провідників, які захоронили наш нарід від поневолення, від мадярського рабства".

„ВОРОГИ НАРОДУ".

МОСКВА. — „Комуніст" подає, що в Сталінській Области на шахті Червоний Жовтень" зроблено невдачний напад на комуніста Фоміна. Арештовано 4 робітників.

ЯК ЖИВЕ НАРІД У СОВЄТАХ?

МОСКВА. — „Ізвестія" з 15. січня б. р. подають, що в місті Люблино коло Москви, в якому живе 75,000 мешканців, ще досі нема телефону. І є лише один автомат на почті, що не може обслужити всіх, що хочуть телефонувати.

„Правда" з 5. січня б. р. нарікає, що коло Воронізького топливного тресту стоять щоденно черги за паливом. Зима тяжка, а палива нема. Навіть школи не мають дров. І навчання іде в нетоплених клясах. Міські лазні замикаються, бо нема чим гріти воду. І це діється в области, яка має кілька місцевих шахт вугілля. Є і лісові заводи, але вони не заготовили літом дрова на зиму.

НАСТАВЛЯТЬ 12 ДИКТАТОРІВ.

ЛОНДОН. — На випадок війни Анґлія буде поділена на 12 областей, а кожна з них буде віддана під заряд диктатора. Кожна область має бути самовистарчальною. Анґлія таки готується до війни. Цього року видадуть два і пів біліона долярів на зброєння.

ПОБИЛИ ПРЕМІЄРА.

БРЮСЕЛЬ. — Воєнні ветерани тяжко побили бельґійського премієра Павла Спака, коли вертав з парляменту до дому. Премієра, тяжко побитого й покрівавленого, вратувала поліція. Сталося це тому, що членом Академії Медицини іменовано д-ра А. Мертенса, якого підчас війни судили за зраду.

ОДНІ ЗА РЕН, ДРУГІ ЗА ПАНАМСЬКИЙ КАНАЛ.

РИМ. — Вірджініо Ґайда, редактор офіційного фашистського часопису, пише, що президент Рузвелт „провокує" збройний конфлікт і війну проти Німеччини і Італії, коли зазначує, що оборонна границя Злучених Держав сягає до Франції, по Рен. Супроти цього Італія мусить заявити, що її оборонна границя сягає тепер по Панамський канал.

ПИШЕ, ЩО АМЕРИКА ЗВЯЗАЛА СЕБЕ.

БЕРЛІН. — Націстична преса називає президента Рузвелта „Ворогом мира ч. 1". Подає, що президент мусів уже заключити тайні договори, яких ціллю є війна проти Німеччини, Італії й Японії.

ЛЕГКО ВИМАГАТИ ВІД НАШИХ ЗЕМЛЯКІВ ВЕЛИКИХ ДІЛ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ СПРАВИ. АЛЕ СПРОБУЙМО САМІ ЩОСЬ ЗРОБИТИ, ЩОБ ПЕРЕКОНАТИСЯ, СКІЛЬКИ ТРУДУ ВИМАГАЄ ЯКИЙНЕБУДЬ ПОДВИГ. ПОСТАРАЙМОСЯ, ЩОБ АМЕРИКАНСЬКА УКРАЇНА ГІДНО ЗАМАНІФЕСТУВАЛА СЕБЕ НА СВІТОВІЙ ВИСТАВІ В НЮ ЙОРКУ 18-ГО ЧЕРВНЯ 1939 Р. ЩОБ ЦЕЙ ВИСТУП БУВ ГІДНИЙ НАШОЇ ЧИСЕЛЬНОСТИ, ПРИСИЛАЙМО ДАРИ Й ЖЕРТВИ НА УЛАДЖЕННЯ ВЗІРЦЕВОЇ ПРОГРАМИ УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ.

ЖЕРТВИ, ДАРИ І ЗБІРКИ ПОСИЛАТИ НА АДРЕСУ:

NICHOLAS MURASZKO, Treasurer

UKRAINIAN AMERICAN EXPOSITION ASSOCIATION

P. O. Box 1014., Church Street Annex, New York, N. Y.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's issue (witr Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

ЧИ ВИ ДУМАЄТЕ ПЕРЕПРОВАДЖУВАТИСЯ НА ІНШЕ

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

НОВІТНЯ "УКРАЇНІЗАЦІЯ"

Що приніс 1938 рік Україні під Советами? На цю тему поміщено дуже цікаву статтю у львівському „Ділі" з 14. січня б. р. І підведено точні підсумки. Автор подає, що в другій половині 1937 року, як виявлено націоналістичний сепаратизм в лавах комуністичної партії України, переведено Москвою страшний розгром усього українського. Видавалось, що винищено майже всіх борців за волю. Змінено все, що не могло собі дати ради в боротьбі з українським націоналізмом. Розстріляно Гринька. Зліквідовано як „націоналістичних ворогів народу" секретарів обласних партійних комітетів: київського — Євтушенка, винницького — Співака, житомирського — Максимова, камянецького — Олексенка, полтавського — Топчія. Далі подає часопис повно українських імен, що представляють визначних комуністів, які зникли з овиду на протязі минулого року, включно до „президента" УССР Петровського, стовідсоткового пролетаря і комуниста, якого без жадних пояснень заарештували і вивезли до Москви. Зникли і такі високопоставлені особи, як заступник голови ради народних комісарів СССР, член Політбюра ЦК. ВКП/б Чубар і заступник народнього комісара оборони командарм І. ранґи Федько. На місце ось так зліквідованих попризначували чистокровні росіяни, такі як Хрущов, Успенський і їм подібні. І очевидно, зараз завели в Україні під Советами обовязкове навчання російської мови по всіх школах. Зараз споруджено памятник Пушкінові в Києві. І відкрито театр російської драми в Харкові. Словом: пішла нова филя русифікації.

Як відповів на те український нарід? У відповіди на те автор наводить довгий ряд вбитих советських урядовців по ріжних областях України. В одній Київщині задушено 14 голов колгоспів, їхніх заступників, тощо! За все те советська влада мстилася дуже жорстоко. Та це не помагало. А на біду прийшла ще нова небезпека: українська справа стала світовою. Світ зачав приглядатись точніше тому, що діється в Україні під Советами. Москва заметушилась. Требаж світові показати, що в Україні є „свобода", є „автономія", є українська книжка, та що в ній розвивається свобідно українська література. Ось і тому зачали під Советами відбувати такі свята як Котляревського, Гребінки, Квітки, Лесі Українки, Коцюбинського. А як світ згадав за Богдана Хмельницького. і його боротьбу за Україну. То Соєти і собі. Ще й таку драму зачали виставляти. Також зачали появлятись такі українські книжки, що були перше недозволені. Словом пішла „новітня українізація", щоб при її допомозі рятувати Україну для Москви. Та, пише автор цеї статті, даремні заходи. Цього не годні доконати навіть найспритніші й найвірніші слуги Москви, що стоять, на чолі уряду України. Не вдіє тут нічого й новітній московський блахман з „українізацією". Він тільки підійме націоналістичного українського духа до дальшої боротьби за визволення України.

ЩО ТАКЕ „ПРОМЕТЕЇЗМ"?

Є певні течії, які притягають увагу — а іноді й симпатії публики — не так своїм змістом (якого часто не мають), як голосними гаслами і назвами. До одної з таких течій належить так званий „прометейський рух".

Яка його програма і з кого він складається?

Його програма це відірвання від СССР її „окраїн" — **України, Білої Руси, Кавказу, козацьких теренів,** і створення ряду „незалежних" держав. Щодо України, то її „ідеалом" булаб після програми „прометеївців" — „федерація" з західним сусідом СССР. Крім того, до України не мав би належати — **Крим.** Дарма, що він по утраті фіктивної незалежности в XVIII. віці (коли на ділі був зависимий вповні від Туреччини), ніколи самостійним не був, та прометейські кримчаки домагаються його незалежности від України, не звертаючи теж уваги на те, що в Кримі татари не творять ніякої більшости.

Далі не звертають й на те уваги, що „самостійний" маленький Крим завше був би знарядом в руках тої чи іншої держави, вічно звернутим проти України, так як в XVIII. в. був знарядом й випадовою брамою Туреччини проти України; як в 1918 році був знарядом в руках Німечини; Як тепер — є знарядом і частиною Росії — проти України...

Третьою доґмою „прометеїзму" — є так звана **„Козакія"** (з орґаном своїм „Вольное Козачество"), вимріяний штучний твір, що обіймав би **Донщину, Урал і Кубань,** себто мав би на цілі відірвати від України українську Кубань, був би знову тараном, яким — та чи інша держава — могла би бити в спину новоповсталої української держави...

Така є ідеольоґія „прометеїзму".

З когож складається цей рух? Йому патронує польсько-український „Бюлетин". А згуртувались біля нього еміґранти кавказці, козаки і українці зпід стягу УНР на чолі з польонофілом Романом Смаль-Стоцьким і йому подібними.

Найяскравіше виявив своє обличчя „прометеїзм" власне тепер, при повстанні Карпатської України. Водноголос — ціла прометеївська преса (опріч розуміється української, яка встидалася це робити) — заняла становище вороже до Закарпаття як до автономної частини Чехії. Однозгідно ціла прометеївська преса накинулася на українське Закарпаття, домагаючись віддання його Угорщині.

Таке відношення **протекторів „прометеїзму"** яскраво довело, що цей рух — в інтерпретації його патронів — в суті річи є ворожий навіть повстанню України над Дніпром. Бо коли вони не могли знести повстання мініятурної закарпатської півсамостійної державки, то якжеж могли би вони помиритися з повстанням Великої України, дійсно самостійної — над Дніпром?

Тепер прометеївці видають свій орґан у французькій мові в Парижі, де намагаються проповідувати свої ідеї. Вони гостро виступають проти німецьких проектів розвязання великоукраїнської проблеми. Але заразом намагаються утопити українську справу в проблемі таких невеликих народів СССР — як грузини, азербейджанці, кримчаки і пр.

До політики прометеївців треба пильно придивитися, бо подекуди і українська преса нераз їм робить рекляму. Цей рух не має нічого спільного зі справжнім стремлінням нашого народу до повстання Великої України.

СВОЮ УКРАЇНУ ЛЮБІТЬ...

Часопис „Нова Свобода", що виходить у Хусті, завів сторінку п. н. „Говорить Жінка Карпатської України". В числі з 13. січня б. р. подано уривок з лекції для українських жінок на селі, написаний д-ром Д. Ясінчуковою. Ось він:

Спартанська мати як випроваджувала свого сина на війну, казала: „Сину, борони свій нарід і його волю до останньої каплі крови, радше віддай своє життя, чим ми мали би попасти під чуже ярмо! Хай наш край худобний, гористий, але він нам над усе найдорожчий! І вважай, сину, щоб Ти не покрив соромом мого сивого волоса. Радше най мені Тебе принесуть мертвого, чим би ти мав зрадити свою вітчину!

Римляни володіли світом. Був це нарід дисциплінований, нарід, що любив порядок, знав обовязок, знав приказувати, але знав і слухати. Нарід, який все стремів до збільшення і звеличення своєї держави. А чия це була заслуга? Римської матері, бо вона від найменших літ учила своїх дітей: „Діти, нема нічого дорожчого над волю й свободу народу. Діти, нема нічо святішого на землі над вашу вітчину, бо вона є матірю нас усіх! Нема нічого гіршого, як бути рабом інших, мусіти гнути спину перед тими, яких ми в душі ненавидимо. Тому діти, на першім місці у вас най буде ваша вітчина, ваша держава!

З цього бачимо, що жінки вже в найдальшій давнині уміли виховувати своїх дітей в найгарячішій любові. Отже й нам, українським жінкам, тепер, коли нам, найменшій частині великого 50 міліонового народу, наче з неба впало те, що є для кождої людини найдорожчим, воля, своя власна держава, своя влада — нам жінкам не час сидіти згорнувши руки. Наймолодші вступають до „Січі", а старші до „Жіночого Союзу", і виховують своїх дітей в любові до своєї батьківщини, в любові до нашої України! Бо ви, мої дорогі, є українки. Хіба ви не відчуваєте, що ваші сестри з Великої України, і Галичини і Буковини є вам рідні? Хіба не відчуваєте, що ми один і тойже нарід? Були вам рідні мадяри? Були чехи? Були москалі? Ви є українки, чи хочете чи ні, бо Бог вас сотворив українками! Як мати є лише одна на світі і все купиш, все зміниш, але матери не виміняєш! І як кровавило серце нашої матери — України, коли деякі з вас йняли віри підшептам російських аґітаторів і ваші серця клонилися до російського, бо це панськіше, а ваше просте, худобне! Кости ваших дідів і прадідів у гробі переверталися тоді, коли деякі з вас цуралися тої мови, якою вони з вами говорили, якою ваші мами ще в колисці вам співали — коли ви голосували, щоб Ваших дітей у школах учити російською мовою.

Як вам краялосяб серце, як би ви виділи, що ваша найдорожча дитина, над якою ви ночей не досипляли, яку ви від найменших літ плекали, виховали і в люди вивели, тепер вас стидалася і вас знати не хотіла. Ось так крається серце матері нас усіх, многострадальній, мучениці, нашій неньці Україні, коли бачить, що ви її стидаєтесь, бо вона тепер нещасна, замучена!

В імені ваших дітей прошу вас, матері і жінки: так, як ви хочете, щоб вас ваші діти любили, так учіть своїх дітей любити матір нас усіх, нашу найдорожчу неньку Україну!

Тільки вартісні речі.

Одного разу славний гуморист Рода Рода посперечався в товаристві за щось з одним із присутніх. Опонент Роди в одному менті відізвався:

— Алеж мій пане, голову даю в застані!

— О, я беру тільки вартісні речі — перервав йому гуморист.

ЯК ГАЛИЦЬКИЙ ГУЦУЛ УШАНУВАВ ПРАПОР КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

Польща улаштовує в Карпатах на Чорногорі на другому її шпилі званому **„Піп Іван"** метеророльоґічну стацію. „Піп Іван" високий на 2,026 метрів, кінчить головний хребет Чорногори від сходу, а від села Жбє віддалений 10 годин ходу. Тут варто завважити, що поляки пробували вже і цей шпиль перехотіли назвати його **„Розспехрестити на польське, а саме вани".** Та розумніші поляки висміяли це і „Піп Іван" остався покищо „Попом Іваном".

Отже вийшли польські інжинірі на шпиль „Піп Іван", а до помочі взяли собі нашого гуцула. Поляки взагалі чваняться, що гуцули (це наше гарне українське племя!) то не є ніяк українці, лише поляки, тому теж возять їх то до Варшави, то до Ґдині, на **„свенто ґур"** і на **„свенто моржа".** Як знайшлися ті інжинірі на верху „Попа Івана", глянув гуцул на другий бік, себто на карпатсько-українську територію. Тут побачив застромлений жовто-блакитний прапор. Гуцул побожно зняв клепаню (шапку), перехрестився та промовив:

„Боженьку, і тут наше і там наше! Незадовго все буде наше!"

Слова ті дуже збентежили інжинірів, а один із них сказав до гуцула:

„дзьце, ідзьце собі чловеку!"

На другий день інжинірі не взяли вже зі собою того гуцула; прийшли на „Попа Івана" з мазуром.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Когоз, Н. И. — До збірки на Карпатську Україну додати: Українсько - Горожанський Клюб $25, а по $1: М. Мазурик, В. Партак і Ф. Шаршонович.

Свідомий. — Чому накидатись? Вискажіть спокійно свою думку і пошануйте думку другого, хочби з нею не годились. Хай арґументи рішають.

Е. М., Акрон, О. — Тішить нас, що так дбаєте про те, щоб ми всі мали одну назву, та що як лемко, маєте однакове серце як для лемка так і „замішанця". Те, що було в „Свободі" про „замішанців" є частиною наукової праці. Такі „замішанці" е і на інших границях України. Той, що про них писав, цілком не хотів зменшувати їх вартости. Навпаки, він своїм писанням хотів звернути увагу нашому загалові, що та земля, де ті „замішанці" тепер живуть, була завжди українською, та що на ній завжди жив український нарід. Поляки зачисляють „замішанців" до мазурів. А той, що писав, хотів доказати, що це неправда, що „замішанці" не є ніякі мазури, а українці, потомки давних козаків знад Дніпра.

С.Г. — З Вашого письма видно, що Вам перевернулось у голові. Таких відважних „січовиків" ми вже видали. Відважні вони були, навіть дуже відважні, але на — язик. Це ті, що їм всюди було невигідно, де треба було визнавати якийсь авторитет. І Вам це невигідно. Це ті, що хотіли вибирати, в якій армії їм служити, щоб можна було лекше заховатись перед карними доходженнями за дезертирство чи інші злочини. Це ті, що нищили Україну „отаманією". Це ті, що виявляли бойового духа „парадними штанами", а не ділами.

Назвати себе „січовиком" — це ніщо. Будучи січовиком треба старатись бути подібним до тих борців, що з святим іменем „січовика" лягали в могилу, вмираючи за волю України. Коли ті, що носять те імення не виявляють тих благородних прикмет, що звязані з назвами „Січ" і „січовики", вони не є січовиками, хочби носили козацькі шаблі й шапки. Нема на світі такого українця, такої української установи і такого українського часопису, для яких „Січ" і „січовики" не булиб дорогими і які не бажалиб, щоб і тепер зацвила січова ідея. Думати інакше, значить мати нерозумну голову і не вірити у свій власний нарід.

ПРОТИ РОБІТНИЧОЇ РАДИ.

Вилйем Ґрін, президент Американської Федерації Праці, каже, що Краєва Рада Робітничих Відносин, є сторонничa. Вгорі карикатура Ґріна.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ.

БРОНКС, Н. И.

Важні рішення відділу.

На річних зборах Т-ва „Згода", від. 210 У. Н. Союзу в Бронксі, ухвалено важні постанови, котрі, якби їх виконати, малиб велике значіння для нашої місцевої громади. На тих зборах рішено, що ми повинні мати в Бронксі свій власний Народній Дім, який став би осередком усього нашого народнього життя. Брак такого центру українці в Бронксі відчували вже довгий час і тому наше товариство що є тут найстарше, рішило занятися цією справою.

Друге з черги рішення є те, щоб шукати злуки двох товариств, 210 і 298 відділу У. Н. С., в одно товариство. Така злука булаб корисна для членів і для Союзу. Цю справу передано двом членам, М. Дзумі і В. Закалужному, до переведення. Вони мають увійти в порозуміння з товариством Любов, 298 від. У. Н С., і разом з ним шукати шляхів для злуки. Ми віримо, що Т-во Любов зо свого боку також вибере двох відпоручників, які займуться цією справою й повідомлять нас про вислід. Перші збори цього комітету відбулисяб 26 лютого 1939, в год. 2 попол., під ч. 1291 Вашингтон евеню, Бронкс, у ресторані Вилйемса.

За комітет:

Василь Закалужний,
Микола Дзума.

Макс Мель*).

ЛЕҐЕНДИ

1.

Про те, що притрапилося при створенні землі.

В первісності всесвіту, коли ще не було нічого іншого, тільки безмежні простори вод довкола, загадав Господь створити землю, і тут і сказав до свойого ангела: „Іди і принеси мені піску з глибів моря". І зараз же ангел пірнув у море і добув піску. Але сила вод була така могутня, що коли ангел виринав на поверхню моря, то вона йому забрала ввесь пісок з рук і з рамен. Побачивши те, ангел зараз вернувся назад та намагався вдруге сповнити наказ Господа, але щож — він і цим разом не зміг добутого піску донести до цілі. І не інакше було і за третім разом. Навала вод ось була завелика, а рамена в ангела надто слабкі, щоб удержати ввесь тягар. Отак ангел станув урешті засоромлений перед лицем Господа і повний смутку показав Йому свої порожні руки, — бо тільки геть, під самими ніґтями, зберіглось у нього трохи піску.

Але Господь сказав: „Цього доволі".

2.

Про те, звідки взялися на небі зорі.

Після того, як Господь створив світ, Він побачив, що все вдалось гаразд, та тількиж було геть темрявою вкрите. Отак і почав Господь думати про те, що треба ще світові світла, і Він виніс зо свойого небесного терему три золоті чаші. А в першій з них був ясний, чистий вогонь; у другій прозора, чиста вода, у третій же солодке молоко, таке, що його малі янголятка пють раннім раном у раю. Потім Господь повелів прийти перед лице своє архангелові Рафаїлові, дав йому першу золоту чашу і наказав, щоб Рафаїл примостив її на небі. І архангел зробив так, як Господь йому велів. А тут вам чаша почала чудово гарно й непереможно сяяти ген-ген на всю землю і перепоювала своїм творчим теплом усе створіння — це було сонце.

Тоді Господь повелів прийти перед лице своє архангелові Гавриїлові і наказав йому примостити на небі другу золоту чашу. І Гавриїл так і вчинив, а вона почала сяяти любо й лагідно, і це був місяць; він окроплював сплячу землю краплинами своєї прозорої, чистої води, і це була роса.

Накінець покликав Господь перед себе архангела Михаїла і повелів йому примостити на небі третю чашу. Але тоді архангел Михаїл був наймолодший і найжвавіший з усіх ангелів, а до того ще невеличкий. І тому він у поспіху похитнувся і впав, а чаша розбилася на тисячі черепів, молокож із неї розлилося довжезною хвилею по небі. Тоді архангел Михаїл почав плакати й голосити, але обидва другі архангели підвели його, втерли йому сльози й почали розважати; вони позбирали теж усі черепи та шматки з тієї чаші, і сказали, що треба кожний такий черепок необхідно примістити на небі, хочби й довелося їм шматок по шматкові чіпляти на зводах небес, а Пан-Біг певно не змірකує, що це воно таке сталося. Але з цього вийшла важка халепа, бо тих шматочків було безконечно багато. Та от три архангели були неструджені, не забули ні одного черепка і довершили отак до вечора всю роботу, а коли Господь прийшов поглянути, то все небо чудово ясніло тисачами скалочок та звіздочок, серединою яких мріла молочна дорога; бо на те, щоб зробити і з нею лад, не стало вже часу. Колиж Господь побачив, що притрапилося, три ангели очікували з трівогою Його гніву, та Він подумав, що ангели всетаки напрацювалися гаразд. І отимто, хоч і не вийшло з їх праці те, чого треба було, то Господь таки посміхнувся ласкаво і сказав: „Нехай же буде й так".

І таким чином стали на небі зорі.

А тепер вам може цікавоб знати, що то там люди булиб мали з тієї третьої золотої чаші, колиб вона не була розбилася. Отож знайте, що з неї було би падало на землю солодке молоко і булоб кормило людей так, як кормить роса цвіти, і всяк був би від нього ситий на землі. А так воно пливе собі тепер ген по небі, і люди з нього не мають нічого. Вони мусять зате трудитися, щоби прокормити себе, їм призначена вічна боротьба за існування і вічне змагання з собою.

Так, так, — знаємо ми, люди, гаразд, що все оте ми завдячуємо архангелові Михаїлові.

(Кінець буде).

*) Уродж. 1882 р. в Марбурґу, цей німецький письменник визначився творами, повними віри в божеські сили створіння та творчої людини. Найпопулярніші з них леґенди, з яких тут подані кращі зразки. — О. Г.

І таке може бути.

Одного душегубця засудили на кару смерти. На нещастя, саме в день виконання засуду опришок дістав запалення легенів. Відставили його до шпиталю і пильно лікували, поки він зовсім видужав. Тоді лікар, що лікував засудженця, подав до суду таке урядове письмо:

„Лікування душегубця покінчено з таким успіхом, що кару смерти вже можна виконати на ньому без шкоди для його здоровля".

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Обережна мамуся.

В большевицькім суді йде розправа за аліменти.

— Отже, товаришко, хтож є вкінці батьком твоєї дитини: Павло, чи Іванов?

— Ну, хай буде Павлов... Іванов безробітний від року..,

З ДНЯ

ЯК ПОВСТАВ МИСТЕЦЬ-ВЕЛИТЕНЬ.

Тиждень лежала перед мною гарна на вигляд книжка. Кожний раз, коли я споглядав на неї, крізь голову прошибла думка: „Треба буде колись прочитати". Та ось тепер, перекартковуючи її, натрапив я на такі стрічки: „Мати моя вмерла, коли я мав коло 3-ох літ. Я її зовсім не памятаю і нічого про неї не знаю. Виплекала мене найстарша сестра Палазя і виносила на руках, коли я був дитиною і потім, коло 7-го року життя, як я захорував на ноги та повних 16 неділь не міг піднестися, щоби станути просто. Батько мій Пилип, швець у малім жидівськім містечку Виткові Новім, був дуже бідний, мав мало землі, трохи сіножаті і шматок городу, а дітей пятеро... Про правильну науку в школі не могло бути й мови, хоч мій небіжчик батько дуже старався, щоб нас хоч трохи навчити. Сам він, хоч дуже ревний русин-українець, не вмів навіть читати по нашому, й молився з великої польської „ксьонжки". Батько любив дуже спів і як тільки міг, старався й нас, трьох синів заохотити до співання ріжних набожних пісень і коляд".

Такими простими, а прикувуючими словами зачинається життєпис того, що в пізнішім своїм житті осягнув вершки земної слави, співав по світі перед коронованими головами й своїм чарующим голосом підбивав кожного, хто його слухав. Йому на імя — Олександер Мишуга.

ШЛЯХ ВЕЛИТНЯ.

Не довгий цей життєпис. Та зробив він на мене таке враження, які ледви чи зробило коли небудь якесь інше друковане слово подібного змісту. Але вертаймо до життєпису.

Після того, як батькові вдалось примістити малого Олександра в бурсі, він почав учитись в гімназії. Про ті часи пише:

„Се життя, як і те в бурсі святоюрській, було дуже, дуже нужденне! Я дивуюсь сам нині, як міг я його перенести; а що я в тій сташній біді не загинув, то хіба Бог чудо сотворив зо мною. . ."

В РОЛІ ВЧИТЕЛЯ.

Остаточно йому вдалось покінчити учительський семинар і дістати на селі нужденну учительську посаду. Про свою учительську працю пише він:

„З яким замилуванням я віддався учительській праці — сього словами я передати не вмію: .Я хотів бути правдивим апостолом Христовим. Всі мої мисли, всі мої мрії звертались туди, до того бідного народу, з котрого я сам вийшов. Я день і ніч думав над тим, як можнаб поліпшити його долю... З таким переконанням, з таким високолетним ідеалом вступив я в педагогічну школу, учився, там пізнавати правдиву науку, як розвивається людина з літ дитячих психічно, фізично і морально і з такою непоколибимою вірою вступив на шкільну практику. Але дійсність і реальне пристосування теоретичної науки — завели мої надії".

Матеріяльна нужда не опускала його далі. Він пише про той час: „Тілом я представляв із себе цілковите „ничтожество", але душа в мене і мрії на будуче були „велетня". Я мав таку вироблену вірою силу волі, що нічого не боявся і вірив у те, що дібюся ліпшої долі".

ПРОБУДУЄТЬСЯ В НЬОМУ МИСТЕЦЬ.

„Тоді інше надхнення повстало в моїм мозку й оволоділо цілковито моїми мислями, всею моєю душею, всім моїм єством", пише він про той переломовий час. „Я постановив стати співаком, оперовим співаком... Попала мені під руку повість „Фавстина Бородоні" — оповідання про славну італійську співачку. Було там описане її ціле артистичне життя, всі неймовірні трудноці, які вона поконала, а при тім і згадки про ріжних славних музиків як Баха, Страделлю й інших. Я просто дістав горячку, читаючи про ту велику боротьбу з трудноцами, а потім про совершенний триюмф, коли вона вже добились до апогея своєї слави".

ЩЕ ОДНО ВУЛЬКАНІЧНЕ ПОТРЯСЕННЯ.

„Раз", пише далі він, „коли я був ще в бурсі Ставропигійській, прийшов туди „гандлес" і я йому продав стару камізольку за 25 кр., а сі гроші були мені доконче потрібні, бо в театрі давали вечором того дня оперу „Лючія з Лямермуру" і я не міг здержатись, мусів піти послухати співу Закревського, (також бувшого бурсака).

„Яке враження зробила на мене тоді опера, словами не можливо передати... Я був увесь в огні... переживав кожну драматичну сцену, повний правдивого болю і розпуки Тоді я присяг собі в мислях перед Богом, що я мушу бути оперовим співаком. Я чув у собі таку безмірну силу чуття, болю і розпуки та краси співу, яку обоє сі нещасні коханкове представляли, що з тої пори я вже не міг дати ради, плакав по ночах, молився Богу і просив помочи. Бог через добрих людей поміг зібрати трохи грошей. Я поїхав до Італії. Там трохи довчився і зачав мою карієру. Перше в концертах, а потім у Форді, де я дебютував в опері „Марта" з дуже гарним успіхом. Так зачалася моя карієра. Я дуже набідувався і тому помагаю іншим скільки можу".

НАУКА ДЛЯ ІНШИХ.

Цей короткий життєпис повинен прочитати кожний, а також дати обовязково прочитати своїм дітям. Бо ми нераз нарікаємо на „обставини", які стоять нам на перешкоді до нашого успіху. Порівнаймо життєпис О. Мишуги з нашим власним, а тоді побачимо, чи справді це зверхні якісь перешкоди. стоять нам на шляху до успіху, чи може брак нашої внутрішньої святої волі щось доконати? Для тих, що справді вмиють так горячо бажати, як О. Мишуга, перешкоди не грали ніякої ролі. Під впливом його внутрішньої волі йому виростали духові крила і ними він досягав небесних вижин.

ІДЕАЛІЗМ МИСТЦЯ.

Але та воля не мала матеріялістичного підкладу. Хоч він страшно бідував будучи малим, він не думав про матеріяльні вигоди, коли бажав стати співаком. Та даймо йому щераз слово, а він краще за всіх це вияснить:

„Дуже мені помогли в моїм цілім життю студії з поля педагогіки, психольогії, льогіки й естетики. Я любив самотність, давав волю моїм фантастичним мислям а в грудях відчував якусь вулканічну силу любови до чогось, чого я сам не міг опреділити й скреслити... Я буз дуже побожний, бо батько навчив сього й навчив багато, багато молитов і набожних пісень.

„Світських пісень — сумних, тужливих і патріотичних, я навчився у Львові від шкільних товаришів. Краса природи, погідне зоряне небо, повний ясний місяць, схід червоного сонця, — впливали на мене від самих дитячих літ так радісно чаруюче, так відривали мої сили від усього туземного життя, що душа моя переносилася в якийсь інший світ, чисто ідеальний, де тільки сам Бог з Ангелами перебуває..."

Прочитавши цей життєпис на серці стає радісно, привітно, спокійно, затишно. Вдумуючись в цей життєпис не один знайде розвязку, чому не сповнились в житті його власні мрії...

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРОТИВНИЙ ПОГЛЯД.

В числі 20. „Свободи", в голосах читачів, Я. Нестор, нарікаючи пише, що багато українців читає польські газети і всякі шмати. Далі радить „Свободі", щоб вона розпочала кампанію проти читання польських шмат, бо через те вкорінюється рабство в українську душу.

На мою думку справа мається інакше. Нам треба поступати так, як вчив Т. Шевченко, коли говорив „учітеся брати мої, думайте, читайте і чужого научайтесь свого не цурайтесь". Нам треба і чужі газети читати і знати, що про нас вороги думають, та які пляни вони укладають. Хто більше читає, той більше знає. Правда, читаючи чужі часописи треба розбирати що добре, а що зле. Та на всякий випадок нерозумно згори відкидати всяку чужу газету".

Гнат Климишин,
Палмерстон, Па.

УРИВКИ З ЛИСТА З КРАЮ.

Одна наша громадянка одержала від одного священика в краю листа, з якого передаємо уривки:

„Свободи належної не маємо. Заборонили колядувати на Рідну Школу, а врешті заборонили всяке колядування братству на церкву так, що зовсім не ходили з колядою. Та я коляду збирав і ще на Новий Рік буду збирати в церкві. Заборона дуже обурила людей. Вкупі вони вийшли колядувати, але грошей не брали. Поліція спинила і списала всіх. Варт, щоб американські газети про це написали. Домагаємося автономії на українських землях в Польщі, але внеску в соймі не хотіли приняти і про те в газетах не вільно писати. Але маємо в Бозі надію, що свого дібемося. Тішить мене, що Ваш чоловік зрозумів, що релігія релігією, а нарід український один після матірньої мови".

Н. К.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ФОРД СИТІ, ПА.

Гарна сума від малої громади.

Заходами т-ва Зап. Січ відбулися в нас 25 грудня м. р. збори. Збори відкрив п. М. Буряк і пояснив їх ціль. Головним бесідником був п. М. Леськів, член Ц. У. ОДВУ, який представив присутнім положення українців під польським і московським ярмом, а також згадав про Карпатську Україну, в якій вже повіває український жовто-блакитний прапор. На зазив М. Буряка присутні зложили жертву на Карпатську Україну. Жертвували: Т-во Зап. Січ, від. 63 У. Н. С., $25; збірка в укр. гр.-кат. парохії $17; по $10: укр. прав. парохія. від. Н. П. ч. 51, Запомоговий Комітет; по $5: М. Луківський, М. Бек, Стар Бетлінг Воркс, Ф. Опалка; П. Драгос $2; по $1: М. Буряк, О. Мищишин, В. Ялловський, М. Личак, Анастасія Гоменда, П. Оресик, Анна Бек, М. Романчак, С. Гнатів, О. Зубик, Л. Партичний, Н. Питель, С. Шанайда, В. Романчак, І. Паїк, В. Хімка, Н. Волосянович, І. Опалка, М. Зошак, Ф. Вархоляк, С. Гаваль, А. Сухорська, В. Волошинович, А. Питель, П. Гутман, Нат. Магдій, П. Буряк, І. Луківський, Н. Драч, М. Гоменда, І. Грицак, В. Химка, Я. Сінявський, І. Оресик, Л. Колодійчик, І. Шийка, „Фріц Райтлер енд сон", „Райтлер Друг Стор"; по 50 ц.: П. Паїк, С. Оресик, Г. Баль, С. Панчак, В. Антошик, П. Оресик (мол.), І. Гнатів, Віра Опалка, Мар. Буряк, Анна Буряк, І. Бобак, Д. Сінявський, В. Ільчишин; дрібними $1.25. Разом $141.15. Розхід $9. Лишилося $132.15, які вислано через Єбеднання з призначенням: на Карпатську Україну $42.90, на визвольну боротьбу $59.25, на інвалідів $30.

О. Мищишин.

ЧАЙКОВИЧІ — НАШ ЛЮРД

15. грудня 1937. р., отже рік тому, люди побачили дивний образ Богоматери з Сином на руках у селі Чайковичах. Чайковичі — це село, віддалене 6 кільометрів від залізничої стації Рудки. Хата, в якій зявився образ, чи не найубожча в селі. Вона має всього 2 вікна, з 6 невеликими шибками у кожному. І ось на одній з них, мало що не величкій, але ще й надбитій та надштукованій, витворився чудесний образ. Це справді в євангельському стилі: мимохіть згадується Вифлеємська сцена з маленьким Ісусом у яслах.

Чайковицький образ — подвійний, себто його видно з обох сторін: як дивитися на образ зо середини хати і таксамо, а може і краще, зовні, знадвору. Образ появився не відразу: він то зявлявся, то зникав; його було видно то краще, то гірше.

Треба просто признати, що наука не всилі пояснити, як природнім шляхом міг би повстати такий образ. Але сучасний інтелігент з його раціоналістично - матеріялістичним світоглядом не може признати чуда. Він радше спробує заперечити дійсність, як ось той кореспондент „Дзєннік-а Польск-ого", що нібито у Чайковичах нічого не бачив, хоч сотки тисяч людей таки образ добре бачать. Інші задоволяються сповидним поясненням, яке властиво не тільки нічого не вияснює, а ще більше затемнює справу. Так ото можна було почути, що образ у Чайковичах — це фотографічна кліша або малюнок на склі.

Це смішна та безцеремонно неетична гіпотеза. Вона не тільки не пояснює процесу появи образу, того, що він то зникав то появлявся, але ще й зраджує кілька інших незрозумілих питань: звідкиж узялась така кліша або малюнок, чи взагалі як могла повстати така кліша? а якби і могла, то хто і як спровадив її до Чайкович? У дальшому ця гіпотеза супонує чайковичанам спробу жахливо-неймовірного обману. Тимчасом у дійсності було саме навпаки. Чайковичі після появи образу морально переродились і перш за все там зродилася глибока та жива віра. А передтим у Чайковичах та його околиці панував комунізм з його безбожництвом. Навіть досі ще видно сліди його істнування — пообламлювані придорожні фігури та хрести. Чи міг би обман, свідомо та наявно застосований, мати саме такі наслідки? Справді це булоб ще більше чудо, як сама поява образу. Так ото безнадійно заплутався розум раціоналіста-інтелігента у своєму бажанні негувати чудо.

Дивні ті пояснення, що не приймають під увагу всіх обставин явища та безцеремонно відкидають те, що їм невигідне. При поясненні чайковицького образу не можна поминути побіч способу, в який витворився образ, і самої концепції. А вона незвичайна. Матір Божу пробиває меч, хоч Вона держить на руках ще малого Сина. Ніодин мистець не впав на таку думку: ще Христос-Дитятко на руках своєї Матери, а вже „меч проходить через її душу", як на Голгофті. З рани, де виходить меч, паде кров; отже це Мати Божа стигматичка. Над головою Божої Матери та її Сина — корона; по боках образу орнамент, під образом, якби складова частина орнаменту, неглибоким півколом лежить постать. Це малюнок стигматички Евстахії Бохняк, так, як вона знята на фотографії підчас хрестної екстази: вгору на подушки розкинуті руки. Цей малюнок — наче б підпис маляря-автора під образом, бо нерукотворний образ Матери Божої у Чайковичах витворила саме Евстахія Бохняк, „найбільша стигматичка світу, що їй подібної не було і не буде — перша й остання". Що Чайковичі — діло її рук, чули ми ріжноманітні чудесні свідоцтва підчас її екстаз. Таксамо однозгідно свідчать про це і всі інші наші стигматички: Настя Волошин (черниця), 12-літня Галина Труба, 13-літня Ольга Волошин зо Стрия та Параня Наконечна. А не можна так легко, махнувши рукою, перейти над цими свідоцтвами. Адже Римська Церква знає аж 360 випадків стигматизації. Але й колиб застосувати звичайну методу, як при розгляді літературних творів, то чейже нікому іншому, як тільки стигматичці, не прийшлаб до голови сама ідея про образ Стигматизованої Матери Божої. Це психольогічно найбільш зрозуміле. Але для кого всіх цих доказів замало, той нехай прийме під увагу ще одне. Саме за вказівками Евстахії Бохняк відкопали у хаті коло вікна з образом Богоматери джерело. Вода з нього відпливає до другої криниці у віддалі кільканацятьох метрів за хатою. Там колись була криниця, але її згодом засипали, бо вона була непотрібна, і щойно тепер відкопали, як витриснуло джерело з цілющою водою у самій хаті. Хто міг припускати, що в самій хаті існує джерело? А Евстахія Бохняк, що ніколи передтим не була у Чайковичах, що ось уже 14 літ непорушно лежить на постелі, бо має зломаний хребет, — не тільки знала про це, але й точно окреслила, де і на якій глибині віднайдуть цю воду.

„Нема на світі більш цілющої води", а „Чайковичі мають стати славніші від Люрду". Вже було в Чайковичах кількадесять чудесних оздоровлень. Між іншим що неділі і свят у Чайковичах все можна бачити коло образу Богоматери п. Саса, що постійно живе у Дрогобичі. Він повних 5 літ не міг порушити ногами; лікарі були безсильні йому помогти і тільки Чайковичі та Евстахія Бохняк його оздоровили. Цей звязок між Евстахією Бохняк та Чайковичами все виступає наверх у багатьох випадках чудесних оздоровлень у Чайковичах: одного не можна відділити від другого. І це — останній доказ, що Чайковичі — діло Евстахії Бохняк. У кожному разі Чайковичі виразніше та сильніше звязані з Евстахією Бохняк, ніж Люрд з іменем св. Бернадетти.

Хтож це Евстахія Бохняк? Вона родом з Кристинополя, стигматичкою прийшла на світ, мала всі стигматичні рани, від яких лишились великі близни, що дня має екстази; вона другий рік нічого не їсть і не пє, вона оздоровила з найтяжчих недуг багато хорих, обновила безліч образів, особливо на Волині і під большевиками, вона витворила дуком кілька образів на склі. Крім Чайкович дуже цікавий та незвичайний своєю композицією образ св. Тройці у с. Тершакові, що його появу наперед заповіла в екстазі Е. Бохняк. Тершаків — село, віддалене 20 з чимось кільометрів від Рудок.

Якже все це може бути?

Відповідь на це питання можете знайти в Євангелії. Там стоїть чорним на білому: „Знамення віруючим сія будут: именем Моїм біси іжденут; язики возглаголют нови; змія возьмут, аще што смертноє іспіют, не вредит іма; на недужия руки возложат і здраві будут". (Єв. Марка 16 гл. 17 ст.). Або в іншому місці, підчас прощальної вечері: „Амінь, амінь — глаголю вам: віруяй в мя діла, яконе аз творю, і той сотворит і больша сих сотворит". (Єв. Иоана 14 гл. 12 ст.). Так стоїть в Євангелії. Але чи не має рації Мережковський, коли говорить у своїй книжці про св. Франціска з Асижу: „Нам здається Евангеліє тим, що було і чого вже нема і правдоподібно не буде, а йому (Франціскові) тим, що було, є і буде завжди".

На щастя, не для всіх Євангеліє стало мертвою буквою. Слава Чайкович широко пішла у нашому народі. У Чайковичах перебувало поверх 100 тисяч народу, в тому кількасот прочан з найдальших закутин Волині й Полісся. І слава ця росте: Чайковичі стануть нашим Люрдом.

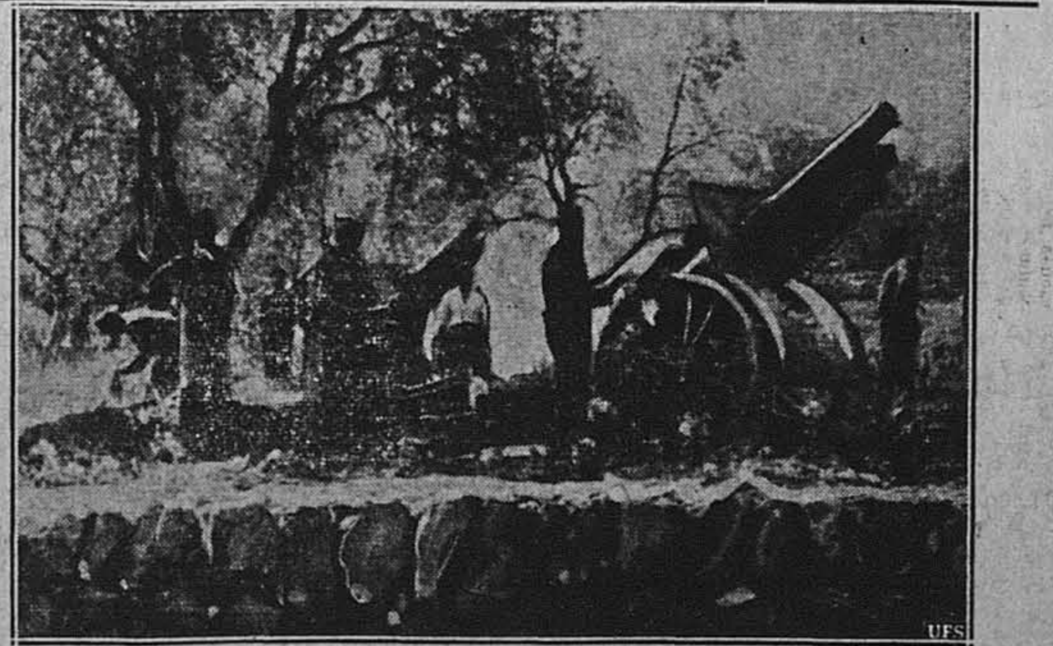
Сергій Хруцький.

Хитрий Дон Жуан.

Кельнер у ресторані запримітив, що якийсь гість пише щось на карті страв. Підходить до гостя й питається:

— Може панові добродієві принести листового паперу?

— Ні, мені не треба. Я тільки викреслю всі страви, дорожчі від одного доляра, бо я запросив на обід одну жінку.

ГРОМАДЯНСЬКА ВІЙНА В ЕСПАНІЇ.
Великі гармати генерала Франка острілюють Барсельону, столицю Катальонії та бувшу тимчасову столицю льоялістичного уряду.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Залізчани організуються.

Українська іміграція в Злучених Державах Америки давала й дає своїй Батьківщині велику поміч матеріяльну і моральну. Нема інституції, товариства чи організації в краю, якаб не зазнала бодай малої грошевої піддержки від своїх заокеанських братів. Та вже здається найбільше прислужилась українська іміграція рідному краєві тими сотками „Народніх Домів" по селах і містах, що стали твердинями в боротьбі з наїзником за український характер З. У. З.

Звичайно так буває, що наші земляки, зачинаючи будову, чи купівлю „Народнього Дому", звертаються до своїх односельчан в Америці і Канаді по поміч. Таксамо і наші брати з містечка Залізці, пов. Зборів, звернулись перед двома роками до своїх щасливіших односельчан у Ню Йорку з гарячим проханням помогти їм викупити „Народній Дім", що має стати культурно-освітнім і організаційним осередком не тільки для самих Залозець, але й цілої залозецької округи. В тій цілі завязався в Ню Йорку комітет, який зібрав до цього часу понад $200. Одначе праця комітету натрапляла на великі трудноці, бо більшість залізчан є поза всяким організаційним життям, хоч уже десятки літ мешкають у Ню Йорку, або в близькій околиці. Дуже часто попадають до чужих (очевидно через несвідомість) або й до тих, що прикидаються своїми, а в дійсності пішли на службу червоним грабіжникам. Щоби цьому запобігти, комітет викупу Н. Дому дав ініціятиву до заснування товариства „Українська Єдність". На перших зборах вписалися 43 члени.

Молоде товариство поставило собі за ціль обєднати українців, що походять із Залозець Нових, і Старих, Чистопад, Білоголов, Гаїв за удою, Гаїв Розтоцьких, Ратища, Рінева й інших сусідніх із Залізцями сіл, щоб: 1. організованим способом через уряджування відчитів, драматичних вистав, концертів, балів і інших імпрез освідомлювати і виховувати членів в українським національним дусі; 2. нести матеріяльну поміч своїм братам у рідні краю (теперь поміч у викупі „Нар. Дому"). Товариство „Українська Єдність" стоїть на чисто національній засаді і буде радо співпрацювати зо всіми українськими національними організаціями в усіх загально українських справах.

Свою діяльність започаткувало молоде товариство поставленям драми „Жидівка вихрестка" в неділю, 11. грудня 1938 р., в салі Укр. Фільм. Корпарації під ч. 747 Бродвей у Ню Йорку. Хоч було багато перешкод (місія в гр.-кат. церкві, фільма „Маруся"), то всетаки публика дописала. І аматори вивязалися зо своїх роль гарно, так, що вистава вдалася під кожним оглядом. Підчас перерви п. Бакуменко сказав до зібраних кілька слів про Карпатську Україну і просив зложити на її піддержку бодай невеличку жертву. Збірка, якою занялись К. Баран і О. Олійник, принесла $25. З браку часу підчас перерви збірщиці не мали змоги записувати імен жертводавців.

Управа товариства „Українська Єдність" щиро дякує всім жертводавцям і збірщицям за їхні жертви і труд. Рівночасно складає щиру подяку панам: М. Мельник, П. Кінаш, А. Ящишин, К. Баран, А. Олійник, С. Нахай, панам М. Перчишин, Л. Петрашик, І. Нахай, С. Нітефор, М. Гира і Г. Лакомський за це, що совісно виконали свій обовязок як аматори. Гроші зо збірки переслано на призначену ціль через „Обєднання".

Василь Хоміцький, секр.

МІНЕАПОЛІС, МІНН.

Дитяча вистава.

Дня 24. грудня м. р. відбувся при православній громаді вечір св. Миколая. Місцева авторка, п. Качмарова, написала гарну дитячу пєсу. Діти виконали свої ролі добре. Патріотичні слова, сцени й українські пісні творили прекрасну гармонійність. Було це лекцією для нас усіх, як защіплювати українського духа в молодь.

Л. Рибак.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДІРБОРН, МІШ. Місячні збори відділу 141. У. Н. С. відбудуться в неділю, 5. лютого, в год. 2:30 пополудні, в Fordson High School, Ford Road. На ті збори повинні явитися всі члени точно, не опізняючись і незабувати, що ходження о домах і колектовання грошей не буде більше рактиковане, бо шкодить перше місцевому відділові, по друге У. Н. Союзові, а по третє самим членам. Всіх довгуючих членів проситься вирівняти свій довг. — Іван Даско, предс.; Іван Квасніцький, кас.; Йосиф Якима, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

З діяльности Українського Демократичного Клюбу.

В неділю, 15. січня б. р., відбулися в Укр. Нар. Домі річні збори Укр. Демокр. Клюбу.

По зложенні звітів з діяльности клюбу за минулий рік. Уділено вотум довіря уступаючому урядові, даючи тим признання за труд та щиру працю.

У звітах підкреслено, що клюб впродовж року був діяльний, влаштовуючи кільканацять підприємств політичного характеру.

Провідник клюбу п. Р. Слободян у своюму звіті вказував, якими способами можна добитись признання і уділу в управі міста, якщо ми дамо докази, що ми солідно зорганізовані та розпоряджаємо відповідною силою голосів.

Він заохочував, щоб започаткувати перепис наших громадян (в Юніон кавнті) дальше продовжувати.

Не забув згадати і за український визвольний рух та наші успіхи в боротьбі з займанцями.

По вичерпанню промов і звітів приступлено до вибору нової управи клюбу на 1939 рік.

Урядниками зістали вибрані: провідник гр. Р. Слободян, предс. М. Ґаліновичи, м. предс. Олекса Олексин, рек. секр. В. Федчишин, фін. секр. Юрій Картичак, скарбник Василь Вовчко, контр. комісія: Володимир Шевчук, Петро Гондовик, Михайло Кобрин; до Укр. Нар. Дому — Михайло Ґенеґа; делегати до Центр. Комітету УНО: М. Ґаліновичи, Іван Клок, Юрій Картичак; делегати до У. Н. С. О., М. Ґаліновичи, Юрій Картичак, кореспонденти преси в англійській мові Петро Гондович, Юрій Картичак, в українській мові Іван Клок. Welfare Committee: Роман Слободян, Олекса Олексин, Михайло Масичак, Юрій Картичак.

Між іншим запала ухвала, щоб з нагоди коляди з каси клюбу жертвувати $10 на народні ціли.

Іван Клок.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У пятницю, 3. лютого, помер у Нюарку, Ню Джерзі, довголітній член Товариства ім. Богдана Хмельницького, відділу 183. У. Н. Союзу,

ВОЛОДИМИР ВЕСОЛОВСЬКИЙ.

Покійний походив зо села Гута Селеська, повіт Золочів.

Похорон відбудеться в понеділок, 6. лютого, з похоронного заведення Мирона Литвина, 3.3 Морис Евеню в Нюарку.

Земля Йому пером!

Дня 24. січня 1939. року померла в Hammond, Ind., по довгій недузі молоденька віком членкиня Молодечого Департ. Бр. св. І. Хрест., від. 107 У. Н. Союзу,

КАТЕРИНА МІНДАК.

Похорон відбувся дня 28. січня з дому жалоби, 1121 Cherry St., до української православної церкви при здвизі народа, а звідтам на цвинтар Elmwood.

Земля Їй пером!

Іван Матейчук, секр.

АРЕШТУВАЛИ АҐЕНТА ОБЕЗПЕЧЕНЬ ЗА КРАДІЖ.

Варшавська поліція арештувала на доручення суду Адама Ліґовського, аґента й аквізитора одного з асекураційних польських товариств, який інкасовані в обезпечених гроші брав для себе. Джентельменський аґент заінкасував, як тепер виявилося, 10,000 злотих до своєї кишені. З огляду на слідство, аферу тримають у тайні, одначе стало відоме, що Ліґовський не один крав, бо впали на слід другого такого самого аґента.

М. Костишин.

НА ПЕРЕЛОМІ

Страшний момент, борня кипить,
В Поліссі, Волині й Поділі
Стогнуть тюрми і кров журчить,
А Варшава мститься в божевіллі.

За щож крівавий гнет
На рідних землях витискає?
Бо в судорогах корчиться лет,
Захисту в Сталіна шукає.

Щоб до життя не встав народ,
Щоб ним чужі лани орали,
Хопились враз диких метод,
Щоб спільно кровю шинкували.

Безцільний ваш скажений гін,
Даремні вам овечі шкіри;
Приходить час на переміни:
Хоч з ваших рук падуть офіри.

Не вдержать вас про злобний гріх;
Хоча кумівство вже існує,
На вас прийде і глум і сміх,
А кров розлита вас зруйнує.

Страшний момент ганебних діл
В житті він марно не минеться;
Мов з гаківниць огнистий стріл,
На дітях ваших відібеться!

Вітри гудуть, хмари женуть,
Вулькан клекоче, не стихає,
Люті кати змієм сичуть:
На Закарпатті сонце сяє!

ТАРЗАН І ЗАБОРОНЕНЕ МІСТО. (26)

Страшну ніч проживали наші подорожні. Коли западала ніч Тарзан заборонив запалювати вогонь. А вогонь це найкраща оборона перед дикими звірами. Одначе знаючи, що в цих околицях бушують людоїди, Тарзан боявся, що вогнем вони притягнуть людоїдів, котрі страшніші від звірів. З двох лих треба було вибирати менше. Подорожні скупчились і дожидали ночі.

Та в той сам час горіли вогні в таборі Атана Томи. Узброєні аскари тримали службу. Один з них стеріг шатра, в якім була Гелена Ґреґорі. Гелена була крайно нервова. Вона вже не боялася небезпек, що все криють в собі нетри. Її непокоїло це, що впродовж дня Том зухвало залицявся до неї. Тепер вона віддалі на його ласці.

Крізь її голову пробігла думка чи часом не пробувати втікати. Та в тойже час крізь нетри пройшов страшенний рев льва. Гелена здрігнулась. Пускатись в нетри серед тої чорної ночі значило відразу попасти звірам в пащеку. А на це ще було час — думала смутно Гелена. Всетаки вона була готова краще згинути, ніж збезчестити себе.

Кожний шелест непокоїв її. Коли вона чула чиїсь кроки, то аж мороз пробігав її через шкіру. Бо вона боялась, що це Атан Том іде до неї з відвідинами. А цим чоловіком вона погорджувала. І тепер їй причулось, що хтось іде. Вона зірвалась з лежака і висунула голову з шатра. Дійсно, там побачила гидку фіґуру Тома, що йшов в напрямку її шатра.